

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Інженерно будівельний інститут
Кафедра філософії, політології, психології та права

СИЛАБУС
освітньої компоненти – ОК-1
Навчальна дисципліна - Естетика мистецтва

Освітній рівень	другий (магістерський)	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	02	Культура і мистецтво
Спеціальність	023	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Освітня програма	Образотворче мистецтво	
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	реферат	
Форми семестрового контролю	іспит	

Викладачі:

Кадієвська Ірина Аркадіївна, д. філос. н., професор кафедри філософії, політології, психології та права, ikadievaska@gmail.com

В процесі вивчення даної дисципліни студенти **ФОРМУЮТЬ НАУКОВИЙ РІВЕНЬ СВІДОМОСТІ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ ЗАГАЛЬНО-ЕСТЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОГО СВІТУ ОСОБИСТОСТІ, РОЗШИРЮЄ ТА ПОГЛИБЛЮЄ ЇЇ КУЛЬТУРНЕ СВІТОБАЧЕННЯ, ВІДКРИВАЄ СВІТ НАЙВИЩИХ ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКИХ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ.**

Наприклад: розуміти роль мистецтва в людській життєдіяльності.

Передумовами для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: Історія України та української культури.

Програмні результати навчання:

знати:

- понятійно-категоріальний апарат естетики;
- предмет, методологію, функції естетики;
- особливості та ключові аспекти онтології та методології естетики;
- специфіку естетичного сприйняття та оцінки дійсності, особливості художньої творчості та її місця в системі естетичних стосунків;
- основні види естетичних відносин і діяльності людини;
- основні історичні етапи розвитку образотворчого, декоративно-ужиткового мистецтва та архітектури

вміти:

- грамотно застосовувати понятійно-категоріальний апарат естетики;
- поставити й аналізувати проблему, застосовувати методи наукового пізнання, розрізнати основні методологічні принципи й підходи;
- розрізнати види естетики за сферами суспільного життя – естетика людських стосунків, естетика побуту, естетика природи, естетика праці, естетика мистецтва;
- обґрунтувати механізми функціонування індивідуальної та масової естетичної свідомості; художнього сприйняття та оцінки; трансформації естетичних ідеалів та цінностей у історичному континуумі;
- розуміти роль мистецтва в людській життєдіяльності.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№п/ п	Назва тем	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна
	Тема 1. Загальна характеристика естетики мистецтва як науки.	2	2	-	6
	Тема 2. Структура естетичної свідомості.	2	2	-	6
	Тема 3 . Основні естетичні категорії.	2	2	-	6
	Тема 4. Естетика як метатеорія мистецтва.	2	2	-	6
	Тема 5. Основні етапи історичного становлення філософської теорії мистецтва.	4	4	-	8
	Тема 6. Філософський аналіз сутності мистецтва та природи художньої творчості.	2	-	-	6
	Тема 7. Семіотика мистецтва: знакові аспекти художнього тексту і художнього сприйняття.	2	2	-	6
	Тема 8. Мистецтво і суспільство. Особливості соціокультурних функцій мистецтва.	2	2	-	6
	Всього	18	16		56

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «іспиту» за навчальною дисципліною «Філософія» складає 60 балів і може бути досягнений наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Вид контролю	Кількість у семестрі		
Поточне опитування	1	20	30
Контроль знань:			
- Поточний контроль знань (стандартизовані тести), або	2	40	70
- Підсумковий (семестровий) контроль знань	1		
Разом		60	100

Два рази за семестр проводяться експрес контроль знань – **стандартизовані тести** (20 тестових питань), наприклад:

1. Назвіть основні категорії естетики:
 - а) трагічне;
 - б) краса;
 - в) підвищене;
 - г) гармонія;
 - д) космічне;
 - е) прекрасне;
 - є) низьке.
2. Естетичне почуття це:
 - а) емоційне переживання;
 - б) естетичне ставлення;
 - в) безсвідома насолода.

Перелік питань до іспиту з навчальної дисципліни «Естетика мистецтва»:

1. Проблема термінології естетики мистецтва.
2. Естетика мистецтва як самостійна наука.
3. Естетика мистецтва в структурі міжпредметних зв'язків.
4. Естетичні уявлення у синкретичній культурі первісного суспільства.
5. Основні теорії античної естетики.
6. Естетичне почуття.
7. Естетичний смак.
8. Естетичний ідеал.
9. Естетичні погляди і теорії
10. Творчий потенціал людської праці
11. Людина і суспільні відносини як об'єкти естетичної діяльності
12. Естетична діяльність і мистецтво.
13. Категорії «гармонія» і «міра»
14. Категорії «прекрасне» і «потворне»
15. Категорії «піднесене», «героїчне», «низьке»

16. Категорії «трагічне» і «комічне»
17. Категорія естетичне
18. Предмет і естетичні перетворення в мистецтві. Художність як естетична категорія.
19. Зміст і форма в мистецтві: діалектика зв'язку.
20. Класифікація видів мистецтва.
21. Генезис і природа художнього образу.
22. Поняття безпосередності і «присутності» в художньому образі.
23. Принцип антиномічності побудови и аналізу художнього образу. Художня умовність.
24. Асоціативні порівняння. Метафора. Символ. Аллегорія.
25. Історична типологія мистецтва
26. Мистецтво доісторичної людини
27. Мистецтво стародавнього світу
28. Мистецтво середньовіччя
29. Основні мистецькі напрями Нового часу
30. Абсолютизація формально-технічних пошуків у мистецтві ХХ ст.
31. Абстракціонізм
32. Експресіонізм
33. Сюрреалізм
34. Художня творчість: проблема понятійного апарату
35. Специфіка творчого процесу в мистецтві
36. Становлення і розвиток художніх здібностей людини
37. Семіотика як універсальна теорія знаків і знакових систем.
38. Знакові аспекти художнього тексту і художнього сприйняття.
39. Різновиди класифікації знаків. Проблема неадекватності знакового вираження протистояння автора і художньої мови.
40. Семіотика вербальних мистецтв. Принципи семіотичного аналізу творів образотворчого мистецтва.

Підсумковий контроль знань проводиться для студентів, що не змогли з будь яких причин набрати необхідну кількість балів, або для студентів, що бажають збільшити вже набрану кількість балів. Підсумковий контроль знань здійснюється у вигляді усної бесіди з викладачем (комісією викладачів) по тематиці навчальної дисципліни.

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Бычков В.В. Эстетика. – М.,2004. 3. Каган М.С. Эстетика как философская наука. – СПб.,2007.
4. Камінський А.Г. Основи естетики. –Тернопіль, 2004.
2. Эстетика: Навч. посіб. / М.П. Колесніков, О.В. Колеснікова, В.О. Лозовой та ін.; За ред. В. О. Лозового. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 208 с.
3. Эстетика: Навч. посібн. / В.О. Лозовой, М.І. Панов та ін.; За заг. ред. проф. В.О. Лозового. – К., 2002. – 224с.
4. Эстетика: Підручник / Л.Т. Левчук, В.І. Панченко, О.І. Оніщенко, Д.Ю. Кучерюк; За заг. ред. Л.Т. Левчук. – 2-ге вид., доп. і переробл. – К., 2006.
5. Задирако П.С., Кадиевская, Е.В. Каранфилова, В.И. Валканцкий Основы філософії. Частина II (социальная философия, этика, эстетика, логика) Одеса: ОДАБА, 2008. – 19 с.
6. Задирако П.С., Кадієвська Основы філософії. Частина I (філософія та релігієзнавство) Одеса: ОДАБА, 2008. – 110 с.

7. Конституція України. – Х.: Веста: Вид-во «Ранок», 2010.
8. Крвавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С.О. Українське мистецтво. Т.1,2,3. Львів, 2003-2008.
9. Подольська Э.А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. Навчальний посібник. – К.: Центр навч. літератури, Інкос, 2006. – С. 453-457.
10. Сазонов В.В., Крижантовський А.В, Кадієвська І.А., Рибка Н.М., Валканоцький В.І. ФІЛОСОФІЯ (Тестові завдання: Філософія-І модульний контроль №1,2) Одеса: ОДАБА, 2008. – 35 с.
11. Спиркин А.Г. Философия: учебник для технических вузов / А.Г. Спиркин.– М.: Гардарики, 2007. – С. 127-133.
12. ФІЛОСОФІЯ: підручник / за ред. О.П. Сидоренка. – К.: Ф56 Знання, 2008. – 891 с. – (Вища освіта ХХІ століття).

Допоміжні джерела інформації

1. Адорно Т. Теорія естетики / Теодор Адорно ; [пер. з нім. П. Таращук]. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. – 518 с.
2. Антология средневековой мысли (Теология и философия европейского Средневековья) : в 2 т. – Т. 2 / под ред. С. С. Неретиной; сост. С. С. Неретиной, Л. В. Бурлака. – СПб. : РХГИ, 2002. – 635 с.
3. Аристотель. Поэтика / Аристотель ; [пер. с др.-греч. В. Апельрот, Н. Платонова] // Поэтика. Риторика / Аристотель. – СПб. : Издат. Дом «Азбука-классика», 2008. – С. 21–80.
4. Басин Е. Я. Семантическая философия искусства / Е. Я. Басин. – М. : Мысль, 2013. – 216 с.
5. Бельтинг Х. Образ и культ. История образа до эпохи искусства / Х. Бельтинг ; [пер. с нем. К. Пиганович]. – М. : Прогресс-Традиция, 2002. – 752 с.
6. Беньямін В. Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності / В. Беньямін ; [пер. з нім. Ю. Рибачук] // Беньямін В. Вибране. – Львів: Літопис, 2002. – С. 53–97.
7. Бердяев Н. А. Смысл творчества / Н. А. Бердяев // Собр. Соч. : в 4-х т. – Т. 2 / Н. А. Бердяев. – Париж : Утца-Press, 1980. – 452 с.
8. Бодриар Ж. Пароли. От фрагмента к фрагменту / Жан Бодриар ; [пер. с фр. Н. Сулова]. – Екатеринбург : У-Фактория, 2006. – 200 с. – (Серия «Академический бестселлер»).
9. Бранский В. П. Искусство и философия : Роль философии в формировании и восприятии художественного произведения на примере истории живописи / В. П. Бранский. – Калининград : Янтарный сказ, 2000. – 704 с. : ил.
10. Бычков В. В. Феномен иконы : История. Богословие. Эстетика. Искусство / Виктор Бычков. – М. : Ладомир, 2009. – 633 с.
11. Бычков В. В. Эстетика / Виктор Бычков. – М. : Гардарики, 2004. – 556 с.
12. Головей В. Ю. Проблема «кінця мистецтва» в контексті гегелівської концепції «художньої релігії» / В. Ю. Головей // Наук. вісн. Волин. Нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Сер. : Філософські науки. – 2008. – № 12. – С. 229–236. Якимович А.К. ХХ век. Искусство. Культура. Картина мира. – М.: Искусство, 2003.